

Beekse jeugd in 1640 in Poppel naar school

door Jan van Helvoirt

Op 12 januari 1713 beurde pastoor Verhees 47 gulden omdat hij de voormalige pastoor had geassisteerd. Dat was pastoor Bruers uit Esbeek, die zijn taak had beëindigd. Hij zou niet lang meer leven en op 23 juli kreeg erfgenaam Hendrick Bruers uit het Esbeekse Spaaneind ruim 390 gulden.

Eerder rond 1640 konden de Beekse pastoor en de andere priesters nog de wijk nemen. Ook de koster en de schoolmeester werden door protestanten vervangen. Op Rooverthof onder Poppel was reeds een noodkerkje ingericht, alwaar de Beekse notaris en schoolmeester Niclaes Nouwen koster werd. Schoolmeester mr. Willem van Rijckel, afkomstig uit het Belgische Zichem, was in 1626 in Beek als scholaster benoemd. Hij verliet noodgedwongen zijn woning *de Maen* aan het Marktveld en vertrok naar Poppel. Even over de grens *aen de Straet* kocht hij een huis. Daarbij liet hij twee jaar later nog een nieuw huis met schoolgebouw oprichten. Behalve door bovengenoemde Niclaes Nouwen werd hij ook nog bijgestaan door de Poppelse onderwijzer Jan Verstrijden in het geven van les aan de Beekse en Esbeekse jeugd.

In 1648, het jaar van de Vrede van Munster, stierf Willem en hij werd in de kerk van Poppel begraven. In zijn testament liet hij optekenen: *dat men op den dach van mijne begraeffnisse aen elck kindt frequenterende de schole tot Poppel sal geven ende distribueren een half stuyver wittebrooth*. Zijn collega Niclaes Nouwen werd opgevolgd door zijn zoon Piero Nouwen die de school tot 1670 gerund zal hebben. Toen immers werd de 'grenskapel' verplaatst naar de Beekse dorpskern en heette voortaan 'schuurkerk' of *kerckenhuys*: de schuur van de *Clossenborch* in de Koestraat. In hetzelfde jaar werd er in de Gelderstraat een kamer als klaslokaal ingericht. In 1674 huurde Piero Nouwen het *Sterrenhuys* aan de Vrijthof, waar de school werd ondergebracht. Misschien gaf hij al in 1671 les in dit pand, aangezien dat jaar zijn broer Bartholomeus de huurder was. Bovendien was schoolmeester mr. Piero Nouwen ook tapper en bierbrouwer. Hij stierf in 1681 en werd opgevolgd door mr. Jan Anthonis van Reusel uit Arendonk. Dit was meteen de laatste katholieke schoolmeester, hij stierf in 1706, tot de Fransen in 1795 Beek binnenvielen.

Eigenlijk was het reeds sinds 1635 verboden dat katholieke schoolmeesters les mochten blijven geven. Ook mochten de Beekse kinderen geen *Paepsche Boecken, Roose-Kranssen, Beeldekens of Schilderyjes* mee naar school nemen. Op 12 oktober 1717 hadden de Esbekenaren Adam de Bie en Bastiaan van Hoof *ses gulden ses stuivers wegens arbeytsloon verdient aen de school tot Rooverthof*.

Concluderend kunnen we stellen dat *aen de Straet*, ongeveer tegenover het huidige witte kapelletje op Rooverthof, kort na 1640, bij een bestaande woning een schooltje werd gebouwd. Hierin volgden onze brave Beekse kinderen tot 1670 katholiek onderwijs. Gelukkig hoeven onze huidige 'volwassen afvalligen' in de kerkdorpen ... niet weer naar Poppel!

Willeke Abrahams zat in 1937 vrolijk op de katholieke jongensschool aan de Varkensmarkt

